

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 3214/23
24.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Снежане Живковић, председника већа, Маје Чогурић и Миленије Петричевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Слађана Митровић, адвокат из Београда, Булевар Арсенија Чарнојевића 174/П-7, против туженог "Сава неживотно осигурање" а.д.о. Београд, са седиштем у Београду, Булевар Војводе Мишића 51, чији је пуномоћник Катарина Милосављевић, адвокат из Београда, Добрачина 13, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиле и туженог, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 50638/20 од 11.02.2021. године, исправљене решењем Првог основног суда у Београду П 50638/20 од 25.05.2022. године и жалби туженог изјављеној против решења истог суда П 50638/20 од 25.05.2022. године, у седници већа одржаној дана 24.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог "Сава неживотно осигурање" а.д.о. Београд и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 50638/20 од 11.02.2021. године, исправљена решењем Првог основног суда у Београду П 50638/20 од 25.05.2022. године у ставу првом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 50638/20 од 11.02.2021. године и ставу другом изреке решења Првог основног суда у Београду П 50638/20 од 25.05.2022. године и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени "Сава неживотно осигурање" а.д.о. Београд да тужили АА из ... накнади трошкове парничног поступка у износу од 296.400,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 50638/20 од 11.02.2021. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиле АА из ... и обавезан тужени "Сава неживотно осигурање" да тужили АА из ... исплати на име накнаде

нематеријалне штете и то на име претрпљених физичких болова износ од 250.000,00 динара, на име претрпљеног страха износ од 250.000,00 динара, на име претрпљених душевних болова због умањења опште животне активности износ од 350.000,00 динара и на име претрпљених душевних болова због наружености износ од 150.000,00 динара, укупно 1.000.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 11.02.2021. године, као дана пресуђења, па до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 156.500,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, са законском затезном каматом од дана стицања услова за извршење, па до исплате.

Решењем Првог основног суда у Београду П 50638/20 од 25.05.2022. године, ставом првим изреке исправља се пресуда П 50638/20 од 11.02.2021. године, тако што у ставу првом изреке, у 11 реду уместо речи: "са законском затезном каматом почев од 210.02.2021. године", треба да стоји: "са законском затезном каматом почев од 11.02.2021. године". Ставом другим изреке обавезан је тужени "Сава неживотно осигурање" а.д.о. Београд да тужиљи АА из ... на име трошкова парничног поступка исплати износ од још 173.921,00 динар у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка решења, са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршност.

Против наведене пресуде тужиља и тужени су благовремено изјавили жалбе. Тужиља жалбом побија став други изреке пресуде због погрешне примене материјалног права, док тужена жалбом побија пресуду у целини из свих разлога прописаних чланом 373. став 1. ЗПП. Тужени је против решења од 25.05.2022. године у ставу другом изреке изјавио жалбу због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду и решење у смислу члана 386. у вези члана 402. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр.72/11, са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужиље неоснована, а жалба туженог делимично основана.

У спроведеном доказном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка предвиђене чланом 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а због којих би ожалбена одлука морала бити укинута. Супротно наводима жалбе туженог, првостепена пресуда не садржи ни битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, пошто нема недостатака због којих се не би могла испитати. Изрека пресуде је разумљива, не противречи ни сама себи, ни разлозима који су наведени у погледу свих битних чињеница на јасан и непротивречан начин, а недвосмислено произлазе из изведених доказа и целокупног стања у списима.

Према утврђеном чињеничном стању дана 03.05.2015. године на сеоском путу који води ка засеоку ... дошло је до превртања аутомобила регистарских ознака ..., којим управљао тужиљин супруг ББ, осигураник туженог по основу уговора о обавезном осигурању за штету причињену трећим лицима. Тужиља је била путник у возилу којим је управљао њен супруг, а у истом су се налазила и њихова малолетна деца. У повратку из Црне Горе, желели су да се одморе и код ..., скренули су са главног на сеоски пут и тужиљин супруг је паркирао возило на зеленој површини у близини потока, недалеко од ивице пута и угасио мотор. Када је тужиља одвезала појас желећи да изађе из возила, тачкови са леве стране возила почели су да пропадају, возило да се заноси, а након тога и преврће према потоку све до стена на око 3 – 4 метра од нивоа пута, где се зауставило на крову. На возилу је штета 100%, а тужиља је задобила повреде у виду прелома кључне кости, левог рамена,

напрснуће ребра, док је син тужиље имао посекотину на руци, а ћерка и тужиљин супруг су били угрувани. Тужиља је пребачена у болницу у Аранђеловцу од стране хитне помоћи. Према налазу и мишљењу судског вештака специјалисте ортопедије и трауматологије тужиља је задобила тешку телесну повреду по типу мултипних прелома (прелом леве клавикуле и трећег ребра левог хемиторакса). Дошло је до развоја псеудоартрозе леве клавикуле која је оперативно третирана. Од тренутка повређивања у наредних шест сати тужиља је трпела болове јаког интензитета и потом болове средњег интензитета у наредна два месеца, да би затим трпела болове лаког интензитета све до дана вештачења уз развој псеудоартрозе клавикуле. Код тужиље постоји умањење животне активности од 15% због постојања псеудоартрозе клавикуле, као и умањења осетљивости левог рамена лаког степена, због чега јој је отежано ношење тешких и средње тешких предмета, отежано вођење кућне и личне хигијене, немогућност потпуног професионалног остварења јер је тужиља по професији стоматолог, а та професија захтева фини мануелни рад. Код тужиље постоји наруженост средњег степена, присутност постоперативног ожиљка, деформитет регије леве клавикуле. Према налазу и мишљењу судског вештака неуропсихијатра тужиља је приликом удеса претрпела страх високог интензитета у почетку примарни у трајању од три минута, а потом секундарни страх у трајању од два сата, тужиља је била заробљена у преврнутом аутомобилу, плашила се за живот, а знаци повреде су указивали на тежу телесну повреду и трпела је јаке болове. Превежена је у регионални болнички центар где је утврђено да је задобила прелом кључне кости и једног ребра. Страх јаког интензитета тужиља је трпела и на дан операције уградње остеосинтетског материјала на место прелома у трајању од једног сата, док страх средњег интензитета је трпела три месеца. Након пет месеци утврђено је да тужиља има псеудоартрозу (лажни зглоб) на месту прелома, па је постављена индикација за оперативно лечење. Тужиља је стрепела за исход операције, а страх слабог интензитета тужиља трпи у продуженом времену у укупном трајању од пет месеци. Након повређивања је имала психичке посттрауматске сметње у виду присилног сећања на догађај, страхове, кошмарне снове и та реакција је трајала укупно до три месеца, а након тога је била психички стабилна. Претрпљени страхови услед повреде нису оставили трајне психичке последице код тужиље. Тужиља је подносила захтев туженом за обештећење ван спора, али је њен захтев одбијен јер је оцењено да није наступио осигурани случај већ се радило о вишој сили (одрону).

Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да постоји узрочно последична веза између штете коју је тужиља претрпела и употребе возила које је било осигурано код туженог. Иако је супруг тужиље који је управљао возилом непосредно пре штетног догађаја, зауставио возило и угасио мотор, возило је и даље било у употреби, с обзиром да су се у њему налазили путници, тужиља, њен супруг и деца који су намеравали да изађу из аутомобила. Применом одредби члана 897, 940. и 941. Закона о облигационим односима – ЗОО и одредби члана 2. став 1. тачка 2. и члана 18. став 1. Закона о обавезном осигурању у саобраћају првостепени суд је закључио да постоји одговорност туженог као осигуравача за штету причињену тужиљи у возилу осигураном код туженог по полиси од аутоодговорности за штету причињену трећим лицима.

Одлучујући о висини правичне накнаде нематеријалне штете, првостепени суд је применом члана 200. Закона о облигационим односима - ЗОО имајући у виду врсту и тежину повреде коју је критичном приликом задобила тужиља обавезао туженог да тужиљи накнади нематеријалну штету за претрпљене физичке болове у износу од 250.000,00 динара, за претрпљени страх у износу од 250.000,00 динара, за душевне болове због умањења опште животне активности у износу од 350.000,00 динара и за претрпљене душевне болове због наружености у износу од 150.000,00 динара, укупно 1.000.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од дана пресуђења применом одредбе члана 227. ЗОО, до коначне исплате.

Неосновано се жалбом туженог указује да је првостепени суд погрешно и непотпно утврдио чињенично стање. Супротно овим наводима, чињенично стање је утврђено потпуно и поуздано и оно недвосмислено произлази из доказа у списима, које је првостепени суд правилно оценио у складу са одредбом члана 8. ЗПП, па наводима жалбе туженог чињенично стање није доведено у сумњу.

Жалбено указивање да првостепени суд није утврдио одлучну чињеницу, место где је возило заустављено и да ли се возило које се нашло на том месту може сматрати возилом укљученим у саобраћај, нису основни, док указивање да је неосновано одбио предлог тужене да се од надлежног министарства прибави службеним путем обавештење да ли место на коме се десила незгода представља пут на коме се одвија јавни саобраћај, је без значаја. Супротно изнетим тврдњама првостепени суд је на основу записника МУП-а од 4.6.2015. године и приложене фотодокументације несумњиво утврдио да се дана 03.05.2015. године на сеоском путу који води ка ... дошло је до превртања аутомобила регистарских ознака ..., којим управљао тужиљин супруг ББ, да је тужиља била путник у возилу, као и њихова малолетна деца.

Одредбом члана 897. ЗОО прописано је да се уговором о осигурању обавезује уговарач осигурања да плати одређени износ организацији за осигурање (осигуравач), а организација се обавезује да, ако се деси догађај који представља осигурани случај, исплати осигуранику или неком трећем лицу накнаду, односно уговорену своту или учини нешто друго. Уговор о осигурању је алеаторан уговор, јер обавеза осигуравача да исплати накнаду односно уговорену своту новца настаје тек ако се догоди осигурани случај, а тај осигурани случај може да буде само неки догађај који је био неизвестан у тренутку закључења уговора о осигурању (члан 898. ЗОО). Према одредби члана 2. став 1. тачка 2. Закона о обавезном осигурању у саобраћају као врста обавезног осигурања у саобраћају прописано је осигурање власника власника моторних возила од одговорности за штету причињену трећим лицима. Одредбом члана 18. истог закона прописано је да је власник моторног возила дужан да закључи уговор о осигурању од одговорности за штету коју употребом возила причини трећим лицима услед смрти, повреде тела, нарушавања здравља, уништења или оштећења ствари, осим за штете на стварима које је примио на превоз (осигурање од аутоодговорности).

Смисао Закона о обавезном осигурању у саобраћају јесте заштита трећих лица у саобраћају, односно лица која су на било који начин учествовала у саобраћајној незгоди и претрпела штету без своје кривице или са евентуалним доприносом настанку штете и штетне последице. Правилно је тумачење првостепеног суда појма употребе возила у праву осигурања од аутоодговорности и закључак да грађанска одговорност по основу уговора о обавезном осигурању у саобраћају покрива штете настале приликом сваке употребе возила када преовладавајућу функцију возила чини његова употреба као превозног средства, без обзира да ли је возило било заустављено, односно паркирано или у покрету и без обзира на место употребе, на јавном путу или било којој јавној површини или приватном поседу. С обзиром да је у конкретном случају утврђено да је тужиља претрпела штету на описани начин у намери да изађе из паркираног моторног возила, штета је настала као последица уобичајене редовне употребе возила као превозног средства. Стога је правилан закључак првостепеног суда да у овој ситуацији - када се моторно возило налазило у употреби, штета коју је тужиља претрпела покривена уговором о осигурању од аутоодговорности, па тужена неосновано указује да није дужна као осигуравач да је накнади оштећеном лицу.

Жалбени наводи којима се указује да тужиљи не припада накнада нематеријалне штете с позивом на одредбу члана 180. став 2. Породичног закона који прописује да су удели супружника у заједничкој имовини једнаки, да је тужиља сувласник предметног

возила и да не улази у круг трећих оштећених лица, нису основани. Принцип негативног одређења круга трећих лица прихваћен је у законодавству Републике Србије, тако што је чланом 21. Закона о обавезном осигурању у саобраћају прописано да право на накнаду штете, по основу осигурања од аутоодговорности, нема: 1) власник моторног возила чијом му је употребом причињена штета, за штете на стварима; 2) возач моторног возила чијом му је употребом причињена штета; 3) лице које је својевољно ушло у моторно возило чијом му је употребом причињена штета, а које је знало да је то возило противправно одузето; 4) лице које је штету претрпело: (1) употребом моторног возила за време званично одобрених ауто-мото и картинг такмичења и делова тих такмичења на затвореним стазама, на којима је циљ постизање максималне брзине, као и на пробама (тренингу) за та такмичења, (2) услед дејства нуклеарне енергије током превоза нуклеарног материјала, односно услед дејства опасног терета током његовог транспорта, (3) услед војних операција, војних маневара, побуна или терористичких акција, ако постоји узрочна веза између тих дејстава и настале штете. Дакле, сва остала лица која нису побројана законом имају право на накнаду штете до висине осигуране суме. У конкретном случају у првостепеном поступку није утврђено да је тужиља сувласник моторног возила чијом употребом јој је причињена штета, а тужени на коме је био терет доказивања чињенице која би спречила остваривање права на накнаду штете, није предлагао извођење доказа на околност да је тужиља сувласник возила и да је у питању заједничка имовина супружника, па се са успехом на ту околност не може позивати у жалбеном поступку. На туженом је терет доказивања у смислу члана 231. ЗПП према коме ће суд ако на основу изведених доказа (члан 8.) не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу, о постојању чињенице применити правило о терету доказивања (став 1.), при чему странка која тврди да има неко право сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак или остваривање права (став 2.), а странка која оспорава постојање неког права, сноси терет доказивања чињенице која је спречила настанак или остваривање права или услед које је право престало да постоји (став 3.). Следом изнетог, другостепени суд сматра да тужиља, као сувозач у возилу представља треће лице које има право на накнаду штете по основу по основу осигурања од аутоодговорности.

Супротно жалбеним наводима туженог, досуђени износи накнаде нематеријалне штете по наведеним основима представљају правичну новчану накнаду која је сразмерна јачини болова и страха и њиховом трајању, као и душевним боловима због умањења опште животне активности и естетског наружења и у складу су са одредбом члана 200. став 2. ЗОО. Разлоге које је за своју одлуку изложио првостепени суд, у свему као правилне и аргументоване прихвата и другостепени суд.

Првостепени суд је ценећи све околности конкретног случаја и то начин настанка штете, тежину повреде коју је тужиља је задобила (тешку телесну повреду по типу мултипних прелома, прелом леве клавикуле и трећег ребра левог хемиторакса и дошло је до развоја псеудоартрозе леве клавикуле која је оперативно третирана.), степен умањења животне активности тужиље од 15% и све последице у којима се она огледа (умањење осетљивости левог рамена лаког степена, због чега јој је отежано ношење тешких и средње тешких предмета, отежано вођење кућне и личне хигијене, немогућност потпуног професионалног остварења јер је тужиља по професији стоматолог, а та професија захтева фини мануелни рад), као и јачину и трајање претрпљених физичких болова и страха и степен наружености (средњег степена, присутност постоперативног ожиљка, деформитет регије леве клавикуле), а са друге стране водећи рачуна да се досуђеном накнадом не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, правилно утврдио висину правичне новчане накнаде због умањења животне активности у износу од 350.000,00 динара, за претрпљене физичке болове 250.000,00 динара, за претрпљени страх 250.000,00 динара и наруженост 150.000,00 динара. Накнада нематеријалне штете има за циљ да се њоме уравни тежи поремећај у психичкој сфери оштећеног лица и помогне му да

лакше савлада болове и патњу које је претрпео. Стога, досуђивање нижих износа накнаде на шта апелује жалба туженог, не би било у складу са сврхом новчане накнаде. На досуђене износе накнаде штете тужиљи припада законска затезна камата сходно члану 277. ЗОО, почев од дана пресуђења јер се према критеријумима и вредности новца на тај дан одређује висина накнаде. Наводи жалбе тужене којима се указује да су други судови заузели другачији правни став код досуђивања правичне новчане накнаде штете су без утицаја на правилност побијане пресуде, док наводи да досуђена накнада одступа од актуелне судске праксе нису основани и напред наведених разлога. Право на једнаку заштиту права и на правну сигурност не значи истовремено и обавезност примене правних ставова из раније донетих судских одлука у случајевима који могу бити чињенично и правно слични, али не морају бити и истоветни, пошто би се тиме ограничило право грађана на правично суђење, зајемчено Уставом, по коме свако има право да му независан, непристрасан и законом већ установљени суд, правично и у разумном року расправи све аспекте конкретног случаја и донесе правилну одлуку о његовом праву.

Из наведених разлога, применом одредбе члана 390. ЗПП потврђена је побијана пресуда у ставу првом и одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде.

Жалбени наводи тужиље против одлуке о трошковима поступка садржане у ставу другом изреке пресуде нису основани, с обзиром да је првостепени суд жалбу тужиље сматрао предлогом за доношење допунског решења о трошковима и о њима одлучио решењем од 25.05.2022. године, које тужиља није побијала жалбом. Међутим, основано се жалбом туженог побија одлука о трошковима поступка садржана у ставу другом изреке пресуде и ставу другом изреке решења којима је тужени обавезан да тужиљи накнади трошкове у укупном износу од 330.421,00 динара. Трошкови парничног поступка се код одлучивања о штети тужиљи признају у целини када је у судском поступку утврђен основ потраживања (тужена је оспоравала основ и висину у одговору на тужбу). Тужиља је успела са захтевом за накнаду нематеријалне штете у износу од 1.000.000,00 динара, а није успела у погледу захтева за накнаду материјалне штете у висини од 24.150,00, динара и основано тужени указује да висина судских такси није правилно одмерена. Стога је одлука о трошковима парничног поступка преиначена применом члана 401. тачка 3. ЗПП и тужени у смислу одредби члана 153, 154. и 163. истог закона сходно успеху у спору и опредељеном захтеву обавезан да тужиљи накнади укупан износ трошкова од 296.400,00 динара, који обухватају састав тужбе и два образложена поднеска од по 11.250,00 динара, заступање од стране адвоката на пет одржаних рочишта од по 12.750,00 динара, приступ на четири неодржана рочишта од по 7.125,00 динара, трошкове вештачења 30.000,00 динара, састав жалбе 22.500,00 динара, таксе на жалбу 39.300,00 динара и на име таксе на тужбу и пресуду од по 39.300,00 динара.

Одлуку у ставу трећем изреке Апелациони суд у Београду је донео имајући у виду да тужени успео у поступку по жалбама само у делу који се односи на споредно потраживање, висину трошкова поступка, због чега је применом члана 165. став 1. у вези члана 153. став 1. ЗПП његов захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка одбио као неоснован.

**Председник већа-судија
Снежана Живковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић